

Bruun Kuijt over *De Aanslag*

In gesprek met Bruun Kuijt

Met een indrukwekkende carrière als acteur, regisseur en schrijver weet Bruun Kuijt als geen ander hoe verhalen een publiek kunnen raken. Momenteel regisseert hij de herneming van *De Aanslag*, de toneelbewerking van Harry Mulisch' beroemde roman. Kuijt deelt zijn visie op het stuk, de relevantie ervan in deze tijd en de nalatenschap van regisseur Ursul de Geer.

Een tijdloos verhaal opnieuw tot leven brengen

“Dit stuk werd in 2011 al opgevoerd en zou in 2020 opnieuw gebracht worden, beide keren onder regie van Ursul de Geer en met een bewerking van Léon van der Sanden. Zowel Ursul als Léon hebben inmiddels dit aardse rijk verlaten, wat een extra lading geeft aan deze herneming.”

Het was Inge Bos van Bos Theaterproducties die Kuijt vroeg de regie op zich te nemen. “Een grote eer. Ik heb veel bewondering voor Ursuls werk en de keuzes die hij maakte. Tegelijkertijd wilde ik er mijn eigen draai aan geven. De wereld is veranderd, er zijn nieuwe spanningen bijgekomen en de thematiek van het stuk voelt nóg urgenter.”

Waarom *De Aanslag* nog steeds relevant is

Harry Mulisch' roman vertelt het verhaal van Anton Steenwijk, die in de Tweede Wereldoorlog zijn familie verliest door een dramatische wending van het lot. “Wat mij zo raakt, is hoe trauma's doorwerken over generaties heen,” zegt Kuijt. “Recent luisterde ik een podcast over transgeneratieel trauma. Daarin werd besproken hoe onuitgesproken leed wordt doorgegeven. In *De Aanslag* probeert Anton zijn verleden te vergeten, maar wordt er steeds mee geconfronteerd. Het zou voor zijn kind(eren) het beste zijn als hij zijn trauma min of meer heeft verwerkt.”

Volgens Kuijt raakt het stuk aan bredere thema's dan alleen de Tweede Wereldoorlog. “Het gaat over verantwoordelijkheid, over de keuzes die we maken en de gevolgen daarvan. Anton ontmoet Cor Takes, de man die NSB'er Fake Ploeg doodschoot, wat leidde tot de executie van Antons familie. Takes probeert zich te verantwoorden voor de gevolgen van zijn daad. Die morele complexiteit – wie is schuldig en wie niet? – maakt dit stuk tijdloos en urgent.”

Een nieuwe regie, een frisse benadering

Hoewel Kuijt de vorige regie bewondert, brengt hij eigen accenten aan. “Ursul maakte keuzes die ik niet altijd zou maken, maar juist daarom vond ik ze interessant om te zien. Daarnaast ziet de wereld er nu anders uit. In de vorige versie werden op een projectiescherm beelden van oorlogen vertoond om een link te leggen tussen de Tweede Wereldoorlog en het heden. Dat is nu niet meer nodig. De dreiging van oorlog is zo pregnant dat die link vanzelf wordt gelegd.”

Ook de casting brengt een nieuwe energie. “Victor Löw speelde destijds Anton Steenwijk en had dezelfde leeftijd als Anton op latere leeftijd. Nu speelt Leendert de Ridder Anton Steenwijk. Leendert is 35, dat geeft een andere dynamiek. De frisse energie van de jonge acteurs als Leendert, Tim en Anna, bepaalt de scènes. Juist die samenwerking blaast het stuk nieuw leven in.”

Harry Mulisch x Bruun Kuijt

“Ik bewonder Mulisch enorm. Hij had een bijzondere kijk op de wereld. Ik vraag me af of hij zelf een trauma heeft overgehouden aan de oorlog? Hij heeft het in ieder geval op een indrukwekkende manier verwerkt. Als ik hem iets mocht vragen, zou het zijn: ‘Vindt u ook niet dat het Nationaal Archief open moet zijn voor iedereen?’ Ik denk dat we verder komen door openheid, door te praten. Zolang we dingen wegstoppen, blijven we stilstaan.”

De kracht van theater

“Ik wil dat mensen na de voorstelling de zaal uitlopen met vragen. Want vragen leiden tot gesprekken, en dat is belangrijk. Ik wil niet zozeer antwoorden geven. Praten, dát vind ik belangrijk. En dat er een beetje hoop is.”

Met deze herneming hoopt Kuijt dat het publiek niet alleen een bijzondere theaterervaring beleeft, maar ook de relevantie van dit verhaal blijft voelen. “De verhalen die we vertellen, dragen we samen. We hebben allemaal een verantwoordelijkheid om niet te vergeten, om te blijven reflecteren. Dat is precies waarom theater zo krachtig is.”

De Aanslag, geregisseerd door Bruun Kuijt, gaat op 27 februari in première en is tot en met 22 mei in theaters door het hele land te zien. Meer informatie en speellijst: www.bostheaterproducties.nl.